

Kvæfjord kommune

Ordføreren

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Vår dato: 06.07.2012
Vår ref: 2012/406

Deres dato: 11.04.2012
Deres ref: 12/1291

Saksbeh: Birger Bjørnstad
Saksbeh. tlf: 77 02 30 05

Høring av NOU 2012:6 Arbeidsrettede tiltak

Kvæfjord kommune er etter ansvarsreformen av 1991 en stor bosettingskommune for utviklingshemmede fra tidligere Trastad Gård. Kommunen har avtale med Trastad Produkter om ulike sysselsettingstiltak for utviklingshemmede og andre med bistandsbehov innenfor arbeidsrettede tiltak, herunder om kommunal medfinansiering av 40 VTA-plasser. Trastad Produkter inngår nå i en regional konsernmodell under Inko AS.

Da Regjeringen nedsatte *Utvalget for arbeidsrettede tiltak* tok det ifølge mandatet utgangspunkt i at arbeid for alle er et overordnet mål, og det faktum at altfor mange står utenfor arbeidslivet. Utvalget skulle vurdere vekst- og attføringsbedriftenes rolle i arbeidsmarkedspolitikken, og se på alternative modeller for hvordan behovene til målgruppene kan dekkes i fremtiden. Videre skulle rollefordelingen mellom tiltaksbedriftene, eierne, Arbeids- og velferdsetaten og andre aktører gjennomgås. Forslag til forbedringer skulle holdes innenfor en kostnadsnøytral ramme.

Vi oppfatter at utvalgets tredelte innstilling kort kan oppsummeres slik: noen medlemmer ønsker å utvikle dagens ordning med forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter (modell 1), noen medlemmer ønsker kun å bruke ordinære bedrifter som arena (modell 2) og noen medlemmer ønsker å åpne for flere enn dagens forhåndsgodkjente bedrifter i enkelte tiltak (modell 3). Samtlige modeller går inn for økt bruk av ordinært arbeidsliv som attføringsarena. Modellene 1 og 3 er enige om å beholde VTA-tiltaket (varig tilrettelagt arbeid) som i dag, med en økning av antall plasser.

Kvæfjord kommune er tilfreds med at utvalget ønsker å styrke arbeidsmulighetene for personer med redusert arbeidsevne, herunder behovet for å øke innsatsen overfor disse målgruppene. Dette er nødvendig dersom vi skal lykkes med å få flere ut i arbeidslivet. Vi registrerer at utvalget er delt i sin anbefaling av framtidig innretning av arbeidsrettede tiltak, og vil i påvente av nærmere utredninger gi støtte til modellen med forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter (modell 1) som også har størst tilslutning i utvalget. Kommunen oppfatter at videreutvikling av de etablerte tiltaksordninger framfor mer fragmenterte løsninger best ivaretar hensynet til personer som er avhengig av bistand for å sikre yrkesmessig attføring eller sysselsetting over lengre tid.

Det offentlige eierskapet er etter kommunens mening en styrke for attføringsarbeidet, og sikrer langsiktighet, stabilitet og ansvarlighet overfor så vel de yrkeshemmede som

attføringsvirksomhetene. Gjennom eierrepresentanter i styret bidrar kommunene med lokalkunnskap, helsefaglig kompetanse og tverrfaglig tenkning, som er avgjørende for å skape gode løsninger for innbyggere med redusert arbeidsevne. Dette ivaretas best i modell 1, gjennom en videreutvikling av dagens system, basert på samarbeid mellom kommunene, NAV som bestiller og tiltaksbedriften som leverandør.

Samtidig ser vi at dette systemet har forbedringspotensial. Det er blant annet behov for mer helhetlige attføringsløp, uten uhensiktsmessige tidsavbrudd. I dag er ventetiden for å komme inn i et tiltak for yrkesrettet attføring for lang. Dette medfører tap av motivasjon for den enkelte, og i noen tilfeller faller brukere ut av en positiv utvikling. Dreiningen i modell 1 fra aktivitetsrettede til individrettede tiltak er et steg i riktig retning, da det gir mer fleksible løsninger for den enkelte.

Kommunen ser også positivt på kravene i modell 1 om oppdatert metodikk og kompetanse hos tiltaksbedriftene og krav til endringsprosesser hos bruker. I tillegg tas det til orde for å stille krav til ordinært arbeidsliv om å styrke sin inkluderingskompetanse. Vi mener dette til sammen vil styrke tilbudet til målgruppene.

Kommunen støtter et samlet utvalg i at mer av attføringen skal foregå i ordinært arbeidsliv. Vi vil likevel peke på at attføringsarbeidet fremdeles må utføres av personer med nødvendig attførings- og inkluderingskompetanse. Vi tror ikke ordinært næringsliv er klar til å overta det arbeidet som er foreslått i modell 2, den såkalte arbeidsinkluderingsmodellen. Vi oppfatter at modell 2 kan bety at dagens vekst- og attføringsbedrifter blir borte. Sammen med bedriftene vil da ekspertise på tilrettelagt arbeid og attføring forsvinne, en kompetanse det blir vanskelig å samle igjen dersom det viser seg at teoriene bak modell 2 ikke stemmer med virkeligheten.

Kommunen er kritisk til om det er riktig og hensiktsmessig at NAV gis en utvidet rolle i attføringsarbeidet, som arrangerer av attføringstjenester slik modell 2 forutsetter. Etter vår mening bør NAV fortsatt ha rollen som avklarende, kontrollerende og oppfølgende instans.

Når det gjelder VTA-plasser for personer med uførepensjon, er vi glad for at flertallet av utvalgets medlemmer går inn for å videreutvikle denne ordningen.

Dagens eierskapsmodell forutsetter at eventuelt overskudd skal komme tiltaksdeltakerne og bedriftene til gode. Dette prinsippet bør videreføres. Attføringsarbeid er lite egnet for konkurranseutsetting. Vi frykter at kvaliteten i arbeidet blir redusert dersom dette overtas av virksomheter med bedriftsøkonomisk overskudd som fremste formål. Et anbudssystem kan redusere tilbudet til brukerne og da særlig for de som har størst bistands- og tilretteleggingsbehov. Kommunal eierstruktur sikrer best et geografisk likeverdig tilbud til brukere i distriktene.

Videreutvikling innenfor rammene av modell 1 med forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter med lokal tilknytning og faste rammer for arbeidsmarkedstiltakene er en viktig forutsetning for å skape trygghet for personer som er i tiltak. Lokalt må fortsatt satsing på Trastad Produkter som en utviklingsaktør for å sikre attføring og sysselsetting for personer som har særskilte behov for trygghet og trivsel, også vurderes som et viktig folkehelseiltak innenfor samhandlingsreformen.

Denne høringsuttalelse vil bli forelagt kommunens levekårsutvalg. Eventuelle avvikende synspunkter derfra vil bli ettersendt.

Med hilsen

Torbjørn Larsen
Ordfører

Kopi: Inko AS
Trastad Produkter
Sør-Troms regionråd
Vertskommunesammenslutningen LVSH